

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту постанови Кабінету Міністрів України
«Про затвердження Порядку визначення місячного обсягу постачання та
формування страхового запасу природного газу та розміру
страхового запасу природного газу на 2026 рік»
(далі – проєкт акта)

1. Мета

Проєкт акта розроблено з метою формування та створення страхового запасу природного газу для забезпечення надійного газопостачання споживачів та реалізації положень частини шостої статті 12 Закону України «Про ринок природного газу».

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Відповідно до рекомендацій JRC (Joint Research Center of European Commission), умовою для сталого проходження та функціонування конкурентного ринку природного газу є створення достатніх обсягів страхового запасу для країн-членів ЄС та інших країн, що є претендентами на вступ до ЄС.

Враховуючи вищевикладене, на даний момент існує потреба у створенні дієвого механізму формування страхового запасу природного газу для забезпечення гарантованого газопостачання при настанні кризових явищ на ринку природного газу, особливо під час проходження опалювального періоду.

Створення усіма постачальниками страхового запасу природного газу, який би у разі короткочасного значного зменшення чи переривання транзиту міг би забезпечити постійне газопостачання споживачів, є основою для забезпечення енергетичної безпеки роботи всього газового сектору.

3. Основні положення проєкту акта

Проєкт акта передбачає затвердження порядку визначення місячного обсягу постачання природного газу та формування страхового запасу, а також визнання такими, що втратили чинність, окремих постанов Кабінету Міністрів України у відповідній сфері.

Встановлюється обов'язок для постачальників природного газу у 2026 році формувати страховий запас у розмірі 10 відсотків запланованих місячних обсягів постачання природного газу споживачам на наступний місяць із забезпеченням його зберігання у підземних сховищах природного газу на території України.

Цей показник корелюється з положенням частини шостої статті 12 Закону України «Про ринок природного газу».

Крім того, визначається, що у разі виникнення кризової ситуації на ринку природного газу рівня надзвичайної ситуації постачальники мають право використовувати сформований страховий запас для забезпечення потреб своїх споживачів відповідно до вимог законодавства.

4. Правові аспекти

Нормативно-правові акти, що діють у відповідній сфері суспільних відносин:

Закон України «Про ринок природного газу»;

Кодекс газотранспортної системи, затверджений постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30 вересня 2015 року № 2493, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1378/27823;

Кодекс газосховищ, затверджений постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30 вересня 2015 року № 2495, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1380/27825;

Наказ Міністерства енергетики України від 02 листопада 2015 року № 687 «Про затвердження Національного плану дій».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація акта не потребуватиме додаткових витрат з державного та/або місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект акта не потребує проведення публічних консультацій відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 листопада 2010 року № 996.

Проект акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. Оцінка відповідності

У проекті акта відсутні положення, що:

стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції;

прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;

впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків,

містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією;

створюють підстави для дискримінації.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводились.

8. Прогноз результатів

Прийняття акта сприятиме підвищенню енергетичної безпеки та стабільності ринку природного газу за рахунок обов'язкового формування постачальниками страхового запасу. Це дозволить зменшити ризики дефіциту газу та забезпечити безперервність постачання споживачам у разі кризових ситуацій.

Запровадження нових вимог підвищить дисципліну постачальників у частині планування та управління ресурсами, а також сприятиме ефективнішому використанню підземних сховищ газу.

Водночас можливе незначне зростання витрат постачальників, однак його вплив на ціни буде обмеженим. Загалом постанова створює умови для більш надійного та передбачуваного функціонування ринку.

**Перший віце-прем'єр-міністр України –
Міністр енергетики України**

_____ 2026 р.

Денис ШМИГАЛЬ